

Habeşistan'ın maden servetleri

Habeşistan'ın yeraltı zenginlikleri şimdikiye kadar araştırılmamış olmakla beraber jeolojisinin başlıca hatları bilinmektedir. Jeofizik teşekkülü çok basit olup volkanik ve granik bir arazide muhtelif maden damarlarına rasgelmek mümkün olduğu tahmin edilmektedir. Yalnız şark mıntakası kömür, linyit ve petrol ihtiva etmektedir.

Mısır-İngiliz Sudan'ına açılan vadilerde daha şimdiden altın ve platin işletilmektedir. Buralarda demir filizlerine ve krom yataklarına da rasgelenmiştir. Habeşistan'ın şark kısmında bilhassa ikinci devre ait rüsubî arazide, her endüstri işinde kullanılabilir muhtelif linyit kömörlerine raslanmıştır. Fakat o havali sanayiden mahrum kaldığı müddetçe linyitler de kıymetsiz kalacaklardır.

Son zamanlarda çok bahsedilen petrola gelince M. Stefani'nin bu mesele hakkındaki sözleri büyük bir ümit vermektedir.

M. Stefanini diyor ki: "Rüsubî arazî Kırmızı Deniz'deki adalarda emareleri görülen petrolü ihtiva edebilir. Her ihtimale göre bu petrolün 3 üncü devrin tabakalarında bulunması lâzımgelir. Bu şart, jeoloji haritalarının kolayca gösterdiği sahaların büyük bir kısmında arama külfetini ortadan kaldırır ve sondaj yapılabilecek yerleri birkaç noktaya hasreder.

M. E. H. Cunningham Craig daha bedbin davranıyor ve diyor ki, "Negüs memleketinde mayi altını bulmak için beslenen her ümit sukutu hayali mucip olur. Satıhtaki deliller ne olursa olsun Habeşistan'ın hiçbir

yerinde petrol vadeden şartların mevcut olmadığını temin edebiliriz. Yalnız az tecrübeli bir müdekkik bunda aldanabilir. Jeolojik hadiseler bellidir ve mucize zamanları da maziye aittir.,,

Hakikatte bugüne kadar iki arama hadisesi olmuştur: birincisi İngiliz Somalisi'nde Dağa Shabell'dedir. Burada 1912 de yapılan bir sondaj ameliyesinde 250 metre derinlikte meşbu bir tabakaya varılmış fakat çok fakir görülerek işletilmemiştir. ikincisi Eritre sahilleri karşısındaki Dahlak adalarında bulunmaktadır. Satıhta birkaç sızıntı keşfi üzerine 1917 de Bu - el - Hisard'da sondaj yapılmış ve kâfi miktarda petrola raslanmadan 160 metreye varılmıştır.

Şimdiki halde Habeşistan'da petrolün mevcut olduğu teyit edilemez, çünkü hiçbir yerde raslanmamıştır. Bununla beraber mevcut olabilir, fakat bu ihtimal azdır, çünkü şarkî Afrikanın Jeolojik teşekkülü petrol yataklarının, eğer varsa, ehemmiyetli olmasına müsait değildir.,,

Diğer madenlere gelince; altın, vadilerdeki eski sel teressüplerinde ve müteaddit dağ silsileleri vücude getiren kuartzlı billurî kayaların dahilinde bulunur. Ekseriya gümüşün altınla beraber bulunduğu görülür; bahusus "Gocam ve Tigre,, de. Fakat buna bakarak insan aldanmamalıdır, çünkü burada çıkan bu kıymetli madenlerin İngiliz Afrikasmdakine nisbeten ehemmiyetleri az ve işletme masrafları da çoktur. Buna mukabil Kaffa mınta-

kasında bulunan platin istihsali ciddî bir surette inkişaf ettirilirse kazanç temin edecek vaziyette ise de arama neticelerini, hattâ platinde bile, mübalâğalı bir ümitle beklemek isabetli bir hareket olmaz.

Habeşistan'ın muhtelif noktalarında demir ve bakır bulunur. Her tarafta muvasalât yolları inşa etmek şartile Gondar yakınında Ongarep vadilerindeki yatakların istikbali pek parlak görünmektedir.

Bundan başka ekseri zamanlarda kıymetli madenlerin yataklan yakınında bulunan Antimuan damarları mevcuttur. Habeşistan dünya ihtiyaçlarına kifayet edecek kadar antimuan istihsal edebilecektir.

Habeşistatanda bulunan kömür tabakaları ihmal edilir bir miktarda değildir. Kömür yatakları başlıca Tana gölü mıntakasında bulunmaktadır. Adis Abeba şimalinde işletilebilecek miktarda linyit vardır.